

Кузьмічов Сергій,
Кузьмічова Ірина,
Кузьмічова Дар'я,
викладачі КУ «Машівська дитяча школа
естетичного виховання» (с. Машівка)

ІННОВАЦІЇ В МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ

Анотація: У статті розкрито особливості впровадження інформаційних технологій у сучасний процес музичної освіти, розглянуто та схарактеризовано різноманітні інноваційні підходи, інтерактивні навчальні платформи, навчальні програми, які сприяють підвищенню ефективності навчання музики та розвитку музичних навичок учнів.

Ключові слова: музична освіта, учні, інновації, інформаційні технології, інтерактивні навчальні платформи, програми, розвиток музичних навичок.

Постановка проблеми. Музична освіта визнається важливою складовою культурного досвіду суспільства, що передається з покоління в покоління через музично-педагогічні традиції. Ці традиції відтворюють стабільні та вікові способи музичної діяльності, а також сприяють формуванню культурної ідентичності особистості в галузі музичного мистецтва. Українська музична освіта ґрунтується на довгій історії, що відображається в її традиціях. Ці традиції є основою для побудови освітньої діяльності та відтворюють накопичений музичний досвід.

Сьогодні традиції у музичній освіті розглядаються як спосіб відтворення норми та важливий механізм регуляції музично-освітньої діяльності. Вони залишаються базою для збереження колективного соціокультурного досвіду та гарантією успішності певних форм музичної діяльності. При цьому важливо зазначити, що механізм передачі традицій може змінюватись у зв'язку з появою новаторських освітніх підходів та діалектичним взаємозв'язком між традиційним та інноваційним у музичній освіті.

Інтеграція традиційного та інноваційного у музичній освіті породжує нові цілі, потреби та технології. Цей синергетичний підхід дозволяє впроваджувати новітні методи та засоби в освітній процес, зберігаючи при цьому цінність і важливість традиційного досвіду. Він створює можливість для розвитку музичної освіти, щоб вона відповідала потребам сучасного суспільства та втілювала кращі аспекти як традиційних, так і інноваційних підходів.

Проблема інноваційного підходу до здійснення музичної освіти є предметом дослідження багатьох науковців (Н. Батюк, О. Бордюк, Го Цзюнь, Сі Даофен, Ю. Дворник, З. Жигаль, К. Завалко, Є. Карпенко, О. Красовська, О. Коваль, Л. Ліхачька, О. Лобова, Ю. Мережко, О. Олексюк, Є. Проворова, Т. Турчин, М. Федорець, Хан Хуйюнь, Фань Чженьсюань та ін.).

Мета статті – висвітлити проблему використання інноваційних технологій у музичній освіті.

Виклад основного матеріалу. Інновації в музичній освіті відіграють ключову роль у сучасному світі, де зростає значення музичного виховання як невід'ємної складової повноцінного розвитку особистості. Початок наукового осмислення інновацій у цій сфері відзначається з початку ХХ століття, коли поняття «інновація» стало активно використовуватися в різних галузях науки. Глибокі та радикальні зміни в сучасній українській освіті, включаючи музичну, вимагають нових підходів та стратегій, які б забезпечили якісне навчання учнів. В цьому контексті особливе значення має розуміння сучасних тенденцій у музично-освітньому просторі, а також впливу педагогічних та культурних інновацій на цей процес [1].

Істотні зміни в сучасній музичній освіті визначаються рядом факторів, які охоплюють глобальні процеси у суспільстві, зокрема, швидкий розвиток інформаційних технологій та глобалізація, що призводить до появи нового соціокультурного середовища та сприяє системним інноваціям у музичній освіті. Окрім того, розповсюдження мас-медіа та інтернету значно розширило доступ до музичного контенту, що вимагає нових підходів до

формування музичної культури серед школярів та молоді. Також слід враховувати загострене усвідомлення національних духовних цінностей у перебігу музичної освіти, що відображається у вивченні української народної та композиторської музики.

Поява нових тенденцій, форм, методик і технологій у галузі музичного мистецтва також визначає сучасну музичну освіту, що сприяє розвитку новаторських підходів і методів навчання. Інновації в музичній освіті є необхідним елементом для покращення якості навчання та підготовки майбутніх музикантів, а також для відповіді на виклики сучасного світу.

Розвиток інформаційних технологій охоплює всі сфери нашого життя, включаючи музичну творчість та освіту. Сучасні музиканти мають великий вибір інструментів і програм, які допомагають їм у творчому процесі. Починаючи з ігор, енциклопедій та презентацій, музичні програми швидко розвинулися і стали невід'ємною частиною процесу створення музики. Комп'ютерні програми відкривають широкі можливості для музикантів. Вони дозволяють записувати, редагувати і друкувати ноти, створювати мелодії, обробляти звуки та аранжувати композиції. Також комп'ютер може бути корисним інструментом для вивчення музики. Він дозволяє проводити аналіз мелодій, надавати ілюстрації до уроків, створювати проекти для презентацій тощо [2].

Інформаційні технології забезпечують індивідуалізацію та диференціацію процесу навчання, контроль зі зворотним зв'язком, можливість самоконтролю та самокорекції, тренаж, наочність у демонстрації процесів, посилення мотивації та формування стратегій засвоєння матеріалу. Використання комп'ютерних програм у навчанні музики відкриває безліч можливостей для створення цікавих та ефективних уроків, які стимулюють розвиток музичних здібностей учнів. Навчальні програми, що спеціально розроблені для музичної освіти, дозволяють вчителям і студентам ефективно працювати над різними аспектами музичного навчання.

Однією з найбільш популярних категорій програм є програми для

запису та обробки звука, такі як Sound Forge. Вони дозволяють створювати та редагувати музичні композиції, роблячи процес музичного творчості більш доступним для учнів. Крім того, програми для нотного набору, такі як Finale та Sibelius, допомагають створювати нотні партитури та інші нотні матеріали для уроків та виступів.

Програми презентаційної графіки, зокрема Power Point, є ще одним корисним інструментом для викладачів музики. Вони дозволяють створювати презентації з музичними прикладами та відеороликами, що робить навчання більш наочним та цікавим для учнів.

За дослідженням І. Б. Горбунової та А. О. Панкової, використання сучасних музично-комп'ютерних технологій на уроках музики створює яскраве та цікаве навчальне середовище, яке легко запам'ятовується для учнів будь-якого віку і сприяє формуванню позитивного емоційного ставлення до предмету.

Розвиток співочих навичок та інтонування визначає важливий етап у формуванні музичних здібностей. Наприклад, додатки «Потішки» і «Скормовки на картоні» в інтерактивній формі допомагають учням у вирішенні артикуляційних проблем. Крім того, програма «Vocalist Lite» містить різноманітні вправи для розвитку співу та розширення вокального діапазону [3]. Використання програм «Walk Band» або «GarageBand» дозволяє створювати оркестр з різних інструментів, що становить ефективну альтернативу шумовим оркестрам. Такі форми роботи допомагають у розучуванні нових ритмічних малюнків. Допомогу в проведенні музичних занять надають також музичні енциклопедії. Наприклад, програма «Енциклопедія музики Кирила і Мефодія» пропонує відомості про сучасні групи та виконавців, музичні альбоми та відеокліпи, а також інтерактивну вікторину для перевірки знань. Музичні ігри «Музичні кубики», «Music Hero», «Music Quest» тощо дозволяють дітям визначати інструменти, тривалості, ансамблі, складати музичні диктанти та розвивати музичний слух.

Використання синтезатора та комп'ютера на музичних заняттях являє собою цікавий синтез новітніх технологій, який відкриває широкі можливості для творчого розвитку. У сучасній практиці клавішні синтезатори, MIDI-клавіатури та цифрові фортепіано стали повноправними альтернативами традиційним акустичним клавішним інструментам. Цифрові синтезатори відзначаються різноманіттям тембрів, насиченістю та об'ємом звучання, а також відносною простотою виконання мелодій. Діти із задоволенням слухають твори у виконанні викладача та самостійно експериментують із створенням мелодій за допомогою різних тембрів. Використання синтезатора дозволяє зробити виконання музичних композицій захоплюючим, оскільки звукове оформлення стає більш сучасним та цікавим [4].

Крім того, синтезатори можуть бути використані на позакласних заходах для музичного оформлення вистав та у вокально-хоровій роботі з учнями. Наприклад, під час вивчення теми «Музика народів світу» за допомогою програми «Музичні інструменти народів світу» учні знайомляться з інструментами, що використовуються у народів різних країн, разом із їхньою історією, матеріалами виготовлення та звучанням. Це дозволяє дітям не лише отримати інформацію про різні музичні інструменти, але й віртуально випробувати їх. Такий підхід змінює роль учня з пасивного слухача на активного учасника навчального процесу, що сприяє позитивному ставленню до предмету [5].

Щодо використання комп'ютера в навчанні музики, існують суперечки щодо його актуальності, оскільки специфіка музичної освіти визначає певні обмеження у використанні комп'ютерних технологій. Хоча комп'ютер може бути корисним допоміжним інструментом, що полегшує засвоєння матеріалу, він не замінює основного завдання – формування розуміння та відчуття музики, навичок сприйняття нот, розвитку музичного смаку та мотивації до навчання. Дослідники вважають, що комп'ютер не може відтворити всі аспекти освітнього процесу, зокрема вплив на формування ціннісних орієнтацій, світогляду та естетичних смаків.

Сучасна освіта відрізняється великою увагою педагогів до використання комп'ютерів у процесі навчання. З розвитком інформаційних технологій та застосуванням технічних засобів у навчанні виявилася можливість використовувати лише комп'ютер, який замінив собою функції телевізора, відеомагнітофона, аудіомагнітофона, кінопроектора та діапроектора. Це значно покращило якість передачі, зберігання та відображення інформації, тому основним завданням стало переведення всієї інформації в цифрові стандарти.

Аналізуючи різні підходи до використання комп'ютерів у музичній освіті, можна виділити такі напрями їх застосування:

- 1) прослуховування та аналіз музичних творів;
- 2) створення музики;
- 3) вивчення історії та теорії музичного матеріалу, який одночасно подається у вигляді тексту, аудіозвучання та відеозображення;
- 4) створення власних музичних програм;
- 5) отримання музичної інформації з використанням мережі Інтернет.

Використання комп'ютерних технологій і програм у музичній освіті дозволяє ефективніше розвивати різні види сприйняття та активізувати всі види пам'яті під час проведення уроку. Тривимірність, анімація, відео, звук, імітація традиційних образотворчих технік, інтерактивність та гіпертекстуальність комп'ютерних програм допомагають залучити учнів до навчання та підвищують інтенсивність проведення уроку. Вони також сприяють розширенню міжпредметних зв'язків у процесі викладання матеріалу.

Висновки. Отже, розвиток музичної освіти ґрунтується на взаємодії традиційного та інноваційного, що сприяє становленню сучасної системи освіти, яка відповідає потребам суспільства та забезпечує розвиток музичної культури в впроваджуються в музичну освіту. Використання комп'ютерних технологій у сучасній музичній освіті є вимогою часу. Воно сприяє підвищенню інтересу та мотивації до навчання, ефективності освітнього

процесу та розвитку учнів, значно розширює можливості педагогів під час навчання, а також активізує батьків у питаннях музичного виховання та розвитку дітей.

Список використаних джерел

1. Столярчук Л. І. Використання комп'ютерних технологій на уроках музики // URL: <http://intkonf.org/stolyarchuk-li-vikoristannya-kompyuternih-tehnologiy-na-urokahmuziki/>.
2. Олексюк О. Музична педагогіка :навч. посібник. Київ, 2006.
3. Корнюхіна А. В. Інноваційні технології в музичній освіті: історико-теоретичний аспект. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, 2017. С. 88-96.
4. Мережко Ю. В. Інноваційна діяльність як складова професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Ars musicae: музично-освітологічний дискурс*, 2015.
5. Лобова О. Зміст загальної музичної освіти як фактор формування музичної культури молодших школярів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2017. С. 247-258.

Кухта Алла,
викладачка Машівської дитячої
школи естетичного виховання
(сmt. Машівка)

ДИТЯЧИЙ ФОЛЬКЛОР У РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ УЧНІВ

Анотація. У статті обґрунтовано необхідність використання українського дитячого фольклору в процесі розвитку творчих здібностей молодших учнів, визначено виховне значення та схарактеризовано його жанри.

Ключові слова: дитячий фольклор, учні, розвиток, виховання, творчі здібності, жанри.